

ชงทำแผนระยะยาว ก่อนฝุ่นมลพิษวิกฤต

เอกชัย จันทอง

ช่วงนี้พื้นที่เกือบทั่วกรุงเทพมหานคร เหมือนจะมีหมอกกลางจำนวนมาก แต่ความจริงแล้วมันไม่ใช่หมอกจากสภาพอากาศหนาวเย็นแต่อย่างใด กลับกันคือมลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ซึ่งพบค่าฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่โดยเฉพาะในจุดริมถนนอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพส่งผลทำให้ประชาชนที่อาศัยและสัญจรผ่านไปมาในบริเวณนั้นกำลังได้รับผลกระทบอย่างมากเพราะต้องสูดดมฝุ่น

จิระพล สิ้นฐานาวา อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิเคราะห์ปรากฏการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เกิดขึ้นว่า ไม่เพียงแต่ประเทศไทยแต่ยังเกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงด้วย เพราะภาวะแรงกดอากาศลงมาและเป็นสัญญาณการเข้าสู่ฤดูหนาว แต่ถ้าหากในพื้นที่มีมลพิษอยู่แล้วถ้าแรงกดอากาศไม่ต่ำมันจะพุ่งขึ้นไปถึงชั้นบรรยากาศขยายตัวไปไกลกว่านั้น ภาวะที่เกิดขึ้นตอนนี้จึงเป็นแรงกดอากาศนิ่งครึ้มอยู่เช่นนี้

“ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าเราไม่จริงจังกับเรื่องการควบคุมมลพิษที่ต้นทาง ไม่ให้ความรู้ต้นตอใจเฉพาะเมื่อตอนเผชิญเหตุแม้ว่าหน่วยงานของภาครัฐจะมีจำนวนมาก แต่ก็รอให้เผชิญเหตุก่อนจึงมีการพูดคุยกัน เดิมจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่จัดการเรื่องเหล่านี้โดยตรงกลับกลายเป็นหน่วยงานแจ้งข่าวเรื่องมลพิษ ทั้งที่มีงบประมาณและบุคลากรในการกำกับเฟียร์วัง แต่กลับมารายงานข่าวอย่างเดียวให้คนเกิดตกใจกันหมด” จิระพลไม่เห็นด้วยกับการทำงานของ

หน่วยงานรัฐ

จิระพล กล่าวว่า หน่วยงานรัฐของไทยถือว่ามีความรู้ดีกว่าหลายประเทศในอาเซียน แต่ยังไม่ปล่อยให้ปัญหาอยู่ ควรจะลงพื้นที่จุดที่เกิดมลพิษไปพูดคุยกับกลุ่มที่ทำให้เกิดมลพิษ เช่น ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ พร้อมให้ความรู้กับประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงว่าต้องเตรียมรับมืออย่างไร รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายออกมาตรการอย่างชัดเจนในการแก้ไขปัญหา

ในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ในพื้นที่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะภาคการเกษตรที่เผาตอซังควรหยุดและหาวิธีการจัดการที่ดี ส่วนพื้นที่ในเมืองอย่างกรุงเทพฯ ยังมีละอองฝุ่นที่มาจากท่อไอเสียโดยเฉพาะในรถบรรทุกขนาดใหญ่อยู่จำนวนมาก นั้นแสดงถึงมาตรการควบคุมยังเข้าไม่ถึงทำไม่ได้ไม่เพียงพอ ทุกอย่างที่หน่วยงานรัฐทำวันนี้คือการแก้ไขที่ปลายเหตุทั้งสิ้น

“หลายเมืองใหญ่ในต่างประเทศมีแผนการปฏิบัติรายปีว่าจะดำเนินการ

อย่างไร มีการตรวจสอบประเภทฝุ่นว่าฝุ่นชนิดนี้อยู่ในเขตอุตสาหกรรมหรือไม่เพื่อหาต้นทางให้เจอ จนทราบว่าจะปล่อยมลพิษออกมาจุดไหนอย่างไร นั่นคือสิ่งที่ต้องลงไปทำในเชิงวิชาการแล้วแต่ไทยยังใช้รูปแบบปฏิบัติการแบบ

รวมๆ อยู่ จึงทำให้หาไม่ทราบว่าต้นเหตุของฝุ่นละอองมาจากอะไร ยอมรับว่าเรื่องวิชาการเราไปไกล แต่ทำไม่วิธีการบริหารจัดการยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยไม่รักษาที่ต้นเหตุปัญหา” จิระพลยกตัวอย่างการจัดการกับปัญหา

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมย้ำว่าถึงเวลาที่หน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องเหล่านี้จะดำเนินการอย่างไร โดยมีแผนมาตรการอย่างชัดเจน และจะอย่างไรไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นอีกในปีต่อๆ ไป ถ้าหากไม่ดำเนินการอะไร นี่จะเฉยต่อไป ปัญหาเหล่านี้จะทวีความรุนแรงขึ้นแน่นอน

ขณะที่ **นันทวรรณ วิจิตรวาทการ** คณบดีวิทยาลัยโลกคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เห็นว่าการแก้ปัญหาระยะยาว เช่น การทำนํ้ามันดีเซลให้เป็น

ยูโร 5 และยูโร 6 ปรับน้ำมันให้มีคุณภาพดีขึ้นซึ่งจะสามารถช่วยได้ในระดับหนึ่งในส่วนของรถโดยสารประจำทาง รถบรรทุก ยังไม่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวด อีกประการหนึ่งต้องเข้มงวดคือการเผาเกษตร เผาสวน เผาขยะ ประกอบกับอากาศที่แห้งก่อให้เกิดการลุกลามจากการเผาไหม้ได้อย่างรวดเร็ว

ส่วนสาเหตุจากการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กในครั้งนี้ คือ ยานพาหนะทุกปีจะมีจำนวนรถเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าในเรื่องของอุปกรณ์การกรองน้ำมันหรืออะไรต่างๆ ของรถจะดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการมีปริมาณรถที่มากขึ้นก็ก่อให้เกิดมลพิษที่มากขึ้นตามไปด้วย การเผาไหม้เกษตรซึ่งปัจจุบันไม่ได้มีการควบคุม จึงเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดมลพิษและปัญหาการเกิดฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานมักจะพบเจอได้อยู่ทุกปี แม้รัฐบาลพยายามหาวิธีการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

“อีกปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก คือ อากาศ ขณะนี้ไทยกำลังเข้าสู่ฤดูหนาวทำให้อากาศแห้ง การไหลเวียนของลมไม่ดี เกิดการสะสมของฝุ่นละออง เช่นเดียวกับภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากในพื้นที่กรุงเทพฯ มีอุตสาหกรรมจำนวนมากถือเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้เกิดฝุ่นละออง”
นันทวรรณ กล่าว

คณบดีวิทยาลัยโลกคดีศึกษา แนะนำวิธีรับมือว่าฝุ่นละอองเหล่านั้นอาจก่อให้เกิดอาการคันจมูก คันคอ มีน้ำมูกสำหรับหน้ากากอนามัยที่ใช้กันทั่วไปมีประสิทธิภาพในการกรองฝุ่นขนาดใหญ่ไม่สามารถกรองฝุ่นขนาดเล็ก PM2.5 ได้ ควรใช้หน้ากากอนามัย N95 เพราะจะมีประสิทธิภาพกรองฝุ่นขนาดเล็กได้ดีที่สุด และควรให้ความสำคัญแก้ไขปัญหาระยะยาว เพื่อป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นอีก ■